

NORGES HØYESTERETT

Den 28. mars 2012 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matningsdal, Stabel og Bull i

HR-2012-00662-U, (sak nr. 2012/426), straffesak, anke over dom:

A (advokat John Marius Dybvik)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens straffutmåling i sak om forbrytelse mot straffeloven § 192 første ledd bokstav a. Det er også begjært ny behandling av sivile krav.
- (2) Ved Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane statsadvokatembeters tiltalebeslutning 7. mars 2011 ble A, født 29. september 1958, tiltalt for brudd på straffeloven § 192 første ledd bokstav a.
- (3) Ved X tingretts dom 1. juni 2011 ble A frifunnet.
- (4) Påtalemyndigheten anket frifinnelsen til Frostating lagmannsrett, som 12. januar 2012 avsa dom med slik slutning:
 - ”1. A, født 29. september 1958, dømmes for overtredelse av straffeloven § 192 første ledd bokstav a), til en straff av fengsel i 2 – to – år og 6 – seks – måneder. Til fradrag går 3 – tre – dager for utholdt varetekt.
 2. A, født 29. september 1958, dømmes til å betale 125 000 – etthundreogtjuefemtusen – kroner i oppreisningserstatning til Tove Larsen innen 2 – to – uker etter forkynnelsen av denne dom.”
- (5) A har anket over lagmannsrettens straffutmåling og begjært ny behandling av det sivile kravet. Han har i korte trekk anført:
- (6) Straffen er for streng sett hen til at handlingen fant sted før lovendringen 25. juni 2010. Straffskjerpelsen som loven gir uttrykk for, kan da ikke få full effekt. Lagmannsretten har ikke i tilstrekkelig grad tatt hensyn til at det skal være en forskjell i straffenivået mellom voldtekt til

samleie og voldtekt til seksuell omgang.

- (7) *Påtalemyndigheten* har i korte trekk anført:
- (8) Endringen av straffeloven 1902 ved lov 25. juni 2010 nr. 46 medfører at den gradvise opptrappingen av straffenivået skal skje raskere i perioden fra 19. juni 2009 til 25. juni 2010. Ettersom det straffbare forholdet ble begått 12 dager før ikrafttredelsen av loven, må straffskjerpelsen tillegges stor vekt.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at A ble frifunnet i tingretten, mens han ble domfelt i lagmannsretten. Ifølge straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum, jf. annet ledd fjerde punktum, kan anken bare nektes fremmet dersom Høyesteretts ankeutvalg enstemmig finner det klart at anken ikke vil føre frem. Avgjørelsen skal begrunnes, jf. § 323 annet ledd annet punktum.
- (10) Ved lov 25. juni 2010 nr. 46 ble straffenivået skjerpet med øyeblikkelig virkning for en rekke lovbrudd, blant annet seksuallovbrudd, opp til det nivået som følger av den ennå ikke iverksatte nye straffeloven 2005. Minstestrafen for blant annet voldtekt til samleie ble hevet fra to til tre års fengsel. Lovendringen innebærer også at de nærmere retningslinjer for straffutmålingen som er gitt i forarbeidene til straffeloven 2005, er relevante for straffutmålingen for disse lovbruddene, jf. Prop. 97 L (2009–2010) side 5–6. I proposisjonen side 19 er det lagt til grunn at normalstraffenivået for voldtekt til samleie som er omfattet av den hevede minstestrafen, bør være fire års fengsel.
- (11) I proposisjonen side 20 ble det også uttalt at det ikke skal være noe markert skille i straffenivå mellom voldtekter som omfattes av minstestrafen, og andre voldtekter. Det skal med andre ord skje en straffskjerpelse også for de brudd på voldtektsbestemmelsen i straffeloven 1902 som ikke er omfattet av den hevede minstestrafen. Nærværende sak gjelder nettopp en voldtekt som rammes av straffeloven 1902 § 192 første ledd bokstav a, men ikke av minstestrafbestemmelsen i annet ledd.
- (12) Høyesterett uttalte i Rt. 2010 side 1324 avsnitt 14 at lovendringen i 2010 innebærer at domstolene skal legge opp til en gradvis skjerpelse av straffen for de aktuelle lovbruddene når handlingen er begått i tiden mellom vedtakelsen 19. juni 2009 av de tilsvarende bestemmelsene i straffeloven 2005 og ikrafttredelsen av lovendringen i 2010. I Rt. 2011 side 1017 avsnitt 19 ble det lagt til grunn at man ved straffutmålingen for handlinger begått like før denne ikrafttredelsen måtte velge et utgangspunkt som ikke er mye lavere enn det som følger av normeringen i forarbeidene til straffeloven 2005. Dette gjelder til fulle i nærværende sak, der handlingen er begått 13. juni 2010.
- (13) Lagmannsretten har lagt til grunn at tiltalte og fornærmede var på samme nachspiel, og at de to ble sittende alene igjen etter at de andre festedeltakerne hadde dratt hjem. Fornærmede ga uttrykk for at også hun ønsket å gå hjem, og tiltalte sa da at hun ikke fikk gå før han hadde hatt sex med henne. Fornærmede motsatte seg dette. Tiltalte trakk deretter fornærmede ned på gulvet, og tok av henne bukse og truse. Fornærmede kjempet imot og ropte etter hjelp, men tiltalte la en hånd over munnen hennes. Fornærmede dro også ned sine egne benklær. Tiltalte trengte enten sin penis eller finger inn i fornærmedes skjede. På grunn av fornærmedes fysiske og verbale motstand, ga tiltalte opp sitt forsøk på ytterligere seksuell omgang. Fornærmede har siden overgrepet vært plaget med angst, sosial isolasjon og søvnproblemer.

- (14) Lagmannsretten har som nevnt fastsatt straffen til fengsel i to år og seks måneder. Ankeutvalget mener dette er i god overensstemmelse med de føringer som lovgiver har gitt, og med de retningslinjer for en gradvis heving av straffen som følger av Høyesteretts praksis. Som lagmannsretten uttaler, bør det være en viss forskjell i straffenivået mellom en voldtekt omfattet av minstestrafen og annen voldtekt, men ikke et markert skille. I Rt. 2003 side 496 ble til sammenligning straffen for voldtekt til seksuell omgang satt til fengsel i to år og ni måneder. Også i den saken hadde domfelte ført en eller flere fingre inn i fornærmedes skjede. Omstendighetene for øvrig gjorde rett nok saken mer alvorlig enn nærværende sak. Det er imidlertid klart at straffenivået for brudd på straffeloven 1902 § 192 første ledd bokstav a nå skal ligge høyere enn det gjorde i 2003. Det gjelder også for handlinger begått før ikrafttreddelsen av lov 25. juni 2010 nr. 46.
- (15) Ankeutvalget finner det etter dette klart at anken ikke vil føre frem og nekter den fremmet.
- (16) Når anken over straffekravet nektes fremmet, skal det ikke tas stilling til begjæringen om ny behandling av det sivile kravet, jf. forutsetningsvis straffeprosessloven § 434 syvende ledd.
- (17) Avgjørelsen er enstemmig.

SLUTNING :

Anken nektes fremmet.

Ingse Stabel
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Riktig utskrift: